

2022

III Всеукраїнська науково - практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених

«Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти»

24 – 25 листопада 2022 р.

Український державний університет науки і технологій
Кафедра управління фінансами, облікової аналітики
та моніторингу бізнесу
26.11.2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Українська інженерно-педагогічна академія

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Львівський національний університет природокористування

Полтавська державна аграрна академія

Збірник матеріалів

***III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів
вищої освіти та молодих учених***

***«Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва:
теоретичний та практичний аспекти»***

24-25 листопада 2022 р.

м. Дніпро

Лист МОН України від 12.01.2022 №22.1/10-28

УДК 330.111.66:316.422

Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (24 – 25 листопада 2022 р.). – Дніпро: УДУНТ, 2022. – 191 с.

У збірнику містяться матеріали III Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти» (24 – 25 листопада 2022 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Божанова О.В., к.е.н., доцент, в.о. декана факультету економіки та менеджменту Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, в.о. завідувачки кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Бобиль В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового інституту «Дніпровський інститут інфраструктури і транспорту» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування, м. Львів

Мушнікова С.А., д.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Зелікман В.Д., к.т.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Навчально-наукового інституту «Інститут промислових та бізнес технологій» Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Алсуф'єва О.О., Зіберова Н.І.</i> Актуальні питання імпортозаміщення у розвитку ресторанного бізнесу в Україні	8
<i>Безверхий В. Ю., Леонідов І.Л.</i> Підвищення міжнародної конкурентоспроможності виробників автотранспортних послуг	11
<i>Білоцерківець В.В., Завгородній К.О.</i> Зовнішня торгівля як каталізатор розвитку національної економіки	13
<i>Дейнека Я.М., Аніщенко Л.О., Шпортко Г.Ю.</i> Комплексний підхід до вдосконалення системи управління персоналом на підприємствах України з зовнішньоекономічною діяльністю	16
<i>Дем'яненко Т.І.</i> Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства: методика та практика	18
<i>Дубей Ю.В.</i> Сучасні тенденції техніко-технологічного розвитку України	20
<i>Дяченко К. С.</i> Теоретико-методичні засади подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону	22
<i>Білоцерківець В.В., Ісламов Н.С.</i> Азербайджанська економіка на перехрестях історії: національні та глобальні виміри	25
<i>Кушнір Т.М.</i> Укономічні чинники неповернення до України населення, що виїхало за кордон внаслідок російсько-української війни	26
<i>Леонідов І.Л.</i> Еволюція власності та привласнення інтелектуального продукту: міжнародний досвід	29
<i>Пилипено Ю.І., Покогодна С.А.</i> Сучасні форми міжнародного бізнесу	31
<i>Приходченко О.Ю.</i> Імітаційне моделювання економічного розміру замовлень	33
<i>Прохорова В.В., Чобіток І.О.</i> Інноваційна складова бізнесу як ключовий фактор успіху вітчизняних підприємств	35
<i>Прушківська Е.В., Лазнева І.О., Васильченко К.І.</i> Особливості діяльності транснаціональних корпорацій в умовах пандемії спричиненої COVID-19	36
<i>Сисько О.Г., Моголівець А.А.</i> Теоретико-методологічні засади розвитку економічних систем в умовах циклічності	39
<i>Сластьяникова В.І.</i> Генерації та прийняття управлінських рішень на рівні державного управління	41
<i>Стеценко С.П., Локтіонова Я.Ф., Гаврилюк В.Я.</i> Забезпечення фінансової стійкості будівельних підприємств у стратегічному періоді	43
<i>Суліма О.О. Науковий керівник: Чеснік Н.М.</i> Перспективи розвитку кондитерської галузі в Україні	45
<i>Шпортко Г.Ю., Вишневський І.І.</i> Управління розвитком підприємства	47

3. Близько 5 мільйонів людей: скільки українців повернулися додому з ЄС // Евакуація. CITY. – Режим доступу до ресурсу: <https://evacuation.city/articles/237298/blizko-5-miljoniv-lyudej-skilki-ukrainsciv-povernulisya-dodomu-z-yes>.

4. Настрої та оцінки українських біженців (липень–серпень 2022 р.). - Разумков центр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/nastroi-ta-otsinky-ukrainskykh-bizhentsiv-lypen-serpen-2022p>.

5. Спеціальний звіт з соціологічного дослідження «Біженці з України в Польщі, Чехії і Румунії», проведеного Міграційною платформою EWL, Фондом підтримки мігрантів на ринку праці «EWL» та Центром Східноєвропейських студій Варшавського університету. - 2022. -20 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ewl.com.ua/wp-content/uploads/2022/08/RAPORT_EWL_INT_UKR_MEDIA.pdf

*Леонідов І.Л., к.е.н., доцент
доцент кафедри міжнародної економіки,
політичної економії та управління
Український державний університет науки і технологій
leonidovil@gmail.com*

ЕВОЛЮЦІЯ ВЛАСНОСТІ ТА ПРИВЛАСНЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Процеси Європейської інтеграції активізують в українській економіці прояв «четвертого етапу цифрової революції – Індустрія 4.0» у властивих складових, як то «великі дані» (Big Data) та рішення класу Business Intelligence, інтернет речей (IoT-internet of things), технологію «Blockchain», електронне управління ланцюгами постачань (e-SCM), 3D-друк, швидка доставка «безпілотними дронами», хмарні сервіси «Cloud Software as a Service (SaaS), Cloud Platform as a Service (PaaS) , Cloud Infrastructure as a Service (IaaS)» та ін., в основі яких є власність та привласнення інтелектуального продукту. Вивчення міжнародного досвіду привласнення інтелектуального продукту зосереджується на економічних відносинах акторів привласнення інтелектуального продукту, які притаманні інтернаціональному рівню їх взаємодії. Відомі результати дослідження привласнення інтелектуального продукту в частині якісних ознак продукту належності та набуття інтелектуальних сутнісних сил [1, с.15-18] характеризують локальний зріз цієї наукової проблематики. Актуальними лишаються питання привласнення інтелектуального продукту в частині якісних ознак акторів належності та набуття інтелектуальних сутнісних сил, у т.ч. з урахуванням міжнародного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хронологія взаємодії акторів привласнення інтелектуального продукту, виявляється в наступних етапах фіксації й легітимації інтелектуального продукту: перший етап відзначений економічною думкою рабовласницького устрою як фіксація (символьна) у формі маркування; в творах представників економічної думки Середньовіччя закарбувалися прояви другого етапу (з V до XVIII ст.) фіксації (привілейованої) результатів інтелектуальної діяльності [1] в формі патентних грамот; у наробітках прихильників меркантилізму та фізіократів занотовувалися прояви третього етапу (з XVIII до XIX ст.) фіксації (правової) результатів інтелектуальної діяльності в формі патентних систем суверенних держав; у працях дослідників юридичного аспекту власності представників класичної політичної економії та їх послідовників [2] кристалізувалися прояви четвертого етапу (з кінця XIX ст.) міжнародної фіксації (знаково-символьної) результатів інтелектуальної діяльності при її інтернаціоналізації в формі міжнародних угод захисту інтелектуальної власності.

В наведених етапах фіксується досвід привласнення інтелектуального продукту переважно розвинених країн, як країн-інноваторів в умовах високого рівня захисту прав інтелектуальної власності, дієвого механізму комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, мотивованого підвищенням власної конкурентоспроможності, поживавленням

економічної активності, нарощуванням експорту високотехнологічної продукції, що забезпечить стимулювання винахідництва та нових технологій [3]. Однак, в частині країн з низьким рівнем економічного розвитку, що є переважно споживачами інтелектуального продукту або імітаторами інновацій, зазначений досвід є суперечливим через не спроможність прав власності стимулювати винаходи та науково-дослідні роботи в умовах відсутності кадрового та технічного потенціалу, низького життєвого рівня населення, неспроможного пред'являти попит на інноваційну продукцію. У відміченому досвіді підтверджується переважно об'єктивна основа міжнародного науково-технічного обміну – асиметричність інноваційного розвитку країн та регіонів, тобто наявність глибокого технологічного розриву.

Формулювання цілі статті. Метою є виявлення міжнародного досвіду екстерналізації привласнення інтелектуального продукту, корисного для національної економіки України.

Викладення основного матеріалу. З авторського погляду, виявлення основних етапів фіксації інтелектуального продукту не відображає всієї специфіки міжнародного досвіду його привласнення та потребує поглибленого дослідження відповідного досвіду різних країн.

Для дослідження обрано наступні країни: ФРН (категорія «сильний інноватор» (strong innovator) [4]), Франція (категорія «сильний інноватор» (strong innovator) [4]), Польща (категорія «помірний інноватор» (moderate innovator) [4, 5]), КНР є світовим лідером за кількістю поданих заявок на права інтелектуальної власності [6]).

Таблиця 1

Міжнародний досвід стимулювання екстерналізації привласнення інтелектуального продукту.

соціально-економічні умови	кластери інтелектуальної діяльності		
	творці	продуценти	посередники-новатори
ФРН:			
посилення дії тенденції перетворення великої приватної власності в найкрупнішу	державно-приватне партнерство щодо субсидій для підготовки кваліфікованих спеціалістів, досліджень і розробок	захист національних винаходів від «небажаного копіювання»	державне стимулювання субсидіями досліджень і розробок в умовах провідної ролі держави у структуруванні відносин між банком і промисловістю
Франція:			
посилення дії тенденції асоціювання дрібної приватної власності та її перетворення у найкрупнішу	державні фінансові стимули розвитку знань в частині покращення компетенцій, навичок та створення «проривних» технологій	патентування та ліцензування, що підтверджує факт «вичерпання прав» як панування великих володарів над відносно дрібними	державні бюджетні програми стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності приватного сектору
Польща:			
приватна власність, утворена в результаті трансформування державної власності	державні стимули в формі грантів та податкових пільг для кваліфікованих наукових кадрів і сучасних дослідницьких центрів	легітимація форм інтелектуального продукту відповідно до вимог ЄС	реалізація державних програм стимулювання (із залученням фондів ЄС) наявного науково-дослідного і економічного потенціалу до проведення НДДКР польськими виробниками
КНР:			
недержавні уклади економіки (приватний сектор), що сформовані поряд із державним	планомірне використання міжнародних ресурсів для зміцнення технологій та залучення талантів	планомірна реалізація політики «корінних інновацій», націленої на міжнародний патентний захист	планомірна експортна орієнтація національної економіки

[Джерело: розроблено автором]

У якості результату дослідження досвіду стимулювання екстерналізації привласнення

інтелектуального продукту в зазначених країнах (що наведено в таблиці 1.) виявлено функціонал такого стимулювання, що формалізується в максимізації актуалізації належного інтелектуального продукту та мінімізації латентності належного інтелектуального продукту.

Висновки. За результатами аналізу міжнародного досвіду екстерналізації привласнення інтелектуального продукту, можна зробити такі висновки:

1) в досвіді привласнення інтелектуального продукту різних країн виявляється систематичність використання інтелектуального продукту як об'єктивна тенденція розвитку суспільного виробництва.

2) рушій розвитку такої тенденції можливо формалізувати в структурі кластерів інтелектуальної діяльності творців, продуцентів, посередників-новаторів як властиву суперечність, а саме: постійне накопичення латентних форм інтелектуального продукту як перешкоди екстерналізації інноваційної діяльності.

3) в міжнародному досвіді екстерналізації привласнення інтелектуального продукту відображений спектр регулюючих заходів держави із стимулювання актуалізації належного інтелектуального продукту.

Список використаної літератури

1. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. 2-ге вид. перероб. і доп. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. 280 с.
2. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] Підручник: 3-ге вид., перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.
3. Integrating Intellectual Property Rights and Development Policy / Commission on intellectual property rights [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.Iprcommission.org>.
4. Innovation Union Scoreboard. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/scoreboards_en.
5. Ihor Leonidov, Iryna Kalina, Viktoriia Khurdei, Vira Shevchuk, Tetiana Vlasiuk, (2022). Introduction of a Corporate Security Risk Management System: The Experience of Poland. Risk Financial Management. Volume 15. p. 335-1 –335-27. (Scopus, ISSN 1911-8074)
6. Всесвітня організація інтелектуальної власності: Офіційний сайт. Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.wipo.int/ipstats/country_profile/

*Пилипенко Ю.І., д.е.н., професор
завідувач кафедри економічної теорії та
міжнародних економічних відносин,
Поколюдна С.А., бакалавр
НТУ «Дніпровська політехніка»
pylypenko.yu.i@ntu.one*

СУЧАСНІ ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Під впливом досягнень сучасної інформаційної революції і поглибленням глобалізаційних процесів стрімко посилюється взаємозалежність національних економік, формується єдиний економічний, технологічний, фінансовий, освітній, інформаційний та гуманітарний простір. Людські ресурси і технології все більш стрімко переміщуються в світі, що сприяє більш швидкому зближенню культур, деякій уніфікації цінностей при збереженні культурного розмаїття і особливостей менталітету різних народів.

Під впливом цих нових, якісних тенденцій світогосподарського розвитку суттєво змінюються і умови міжнародних економічних відносин, характер, форми та методи ведення міжнародного бізнесу. Сама сутність терміну «міжнародний бізнес», незважаючи на численні трактування даного феномену у науковій літературі та законодавчих актах різних країн, має